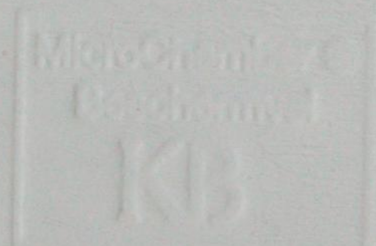
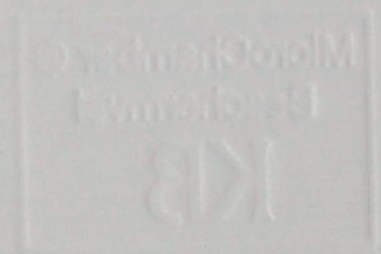

KB

De
BESTEEDSTER
Van
MEISIES en MINNEMOERS;
KLUCHTSPEL.

KONINKLIJKE
BIBLIOTHEEK.

DE

BESTEEDSTER

Van

MEISJES en MINNEMOERS;

OF

SCHOOL

Voor de

DIENSTMEIDEN.

KLUCHTSPEL.

t'AMSTERDAM,

By de Erfgenamen J. LESCAILJE, op de Middeldam, op de hoek van de Vischmarkt, 1692.

Met Privilegie.

Copye van de Privilegie.

DE Staten van Holland ende Westvriesland doen te weten. Alzo Ons vertoond is by de tegenwoordige Regenten van de Schouwburg tot Amsterdam, Dat zy Supplianten, zedert eenige Jaaren herwaarts met hunne goede vrinden hadden gemaakt, en ten Tooneele gevoert verscheiden Werken, zo van Treurspeelen, Blyspeelen als Klugten, welke zy lieden nu geerne met den druk gemeen wilden maken? doch gemerkt dat deze Werken door het nadrukken van anderen, veel van hun luister, zo in Taal als Spelkonst zouden komen te verliezen, en alzo zy Supplianten hen berooft zouden zien van hun byzondere oogwit om de Nederduitsche Taal en de Digtkonst voort te zetten, zo vonden zy hen genoodzaakt, om daar inne te voorzien, ende hen te keeren tot Ons, onderdanig verzoekende, dat Wy omme redenen voorsz. de Supplanten geliefden te verleenen Oktroy ofte Privilegie, omme alle hunne Werken reeds gemaakt, ende noch in 't ligt te brengen, den tyd van vyftien Jaaren alleen te mogen drukken en verkoopen of doen drnkken en verkoopen, met verbod van alle anderen op zekeren hooge peene daer toe by Ons te stellen, ende voorts in communi forma. Zo is't dat Wy de Zake en 't Versoek voorsz. overgemerkt hebbende, ende genegen wezende ter bede van de Supplianten, uit Onze regte wetenschap, Souveraine magt ende authoiteit dezelve Supplianten gekonzenteert, geakkordeert ende geoktroieert hebben, konzenteeren, akkordeeren ende oktroieeren mitsdezen, dat zy geduurende den tyd van vyftien eerst achter een volgende Jaaren de voorsz. Werken die reeds gedrukt zyn, ende die van tyd tot tyd door haar gemaakt ende in 't ligt gebragt zullen werden, binnen den voorsz. Onzen Lande alleen zullen mogen drukken, doen drukken, uitgeven en verkoopen. Verbiedende daarom allen ende eenen ygelyken dezelve Werken daar te drukken, ofte elders naargedrukt binnen den zelve Onzen Lande te brengen, uit te geven ofte te verkoopen, op de verbeurte van alle de naargedrukte, ingebragte ofte verkogte Exemplaaren, ende een boete van drie honderd guldens daar en boven te verbeuren, te appliceeren een darde part voor den Officier die de kalange doen zal, een darde part voor den Armen der Plaatze daar het kazus voorvallen zal, ende het resteerende darde part voor den Supplianten. Alles in dien verstande, dat wy de Supplianten met dezen Onzen Oktroije alleen willende gratificeeren tot verhoedinge van hare schaade door het nadrukken van de voorsz. Werken, daar door in geenige deelen verstaan, den inhoude van dien te authorizeeren ofte te advoueeren, ende veel min de zelve onder Onze protektie ende bescherminge eenig meerder kredit, aanzien oft reputatie te geven, nemaar de Supplianten in kas daar in yets onbehoorlyk zoude mogen iuflueeren, alle het zelve tot haren laste zullen gehouden wezen te verantwoorden; tot dien einde wel expresselyk begeerende, dat by aldien zy dezen Onzen Oktroije voor dezelve Werken zullen willen stellen daar van geene geabbrevieerde ofte gekontraheerde mentie zullen mogen maaken, nemaar gehouden zullen weezen het zelve Oktroy in 't geheel ende zonder eenige Omissie daar voor te

druk-

drukken ofte te doen drukken, ende dat zy gehouden zullen zyn een exemplaar van alle de voorsz. Werken, gebonden ende wel gekondicioneert te brengen in de Bibliotheecq van Onze Univerziteit tot Leiden, ende daar van behoorlyk te doen blyken. Alles op pœne van het effekt van dien te verliezen. Ende ten einde de Suppliantendeezen Onzen konzente ende Oktroye mogen genieten als naar behooren: Lasten wy allen ende eenen ygelyken die 't aangaan mag, dat zy de Supplianten van den inhoude van dezen doen, laaten en gedogen, rustelyk en volkomentlyk genieten, en cesserende alle beletten ter kontrarie. Gedaan in den Haage onder Onzen grooten Zegele hier aan doen hangen den xix September in 't Jaar onzes Heeren en Zaligmakers duizent zes honderd vier entachtig.

G. FAGEL.

Ter Ordonnantie van de Staaten

SIMON van BEAUMONT.

De tegenwoordige *Regenten* van de *Schouwburg*, hebben het recht der bovenstaande Privilegie, voor dit Kluchtspel, vergund aan de Erfgenaamen van *Jacob Lsecailje*.

VERTOONERS.

MARTYNTJE, *De Besteedster.*
CEELY, *Dienstmeid.*
SYBILLE, *Vrouw van Ceely.*
DIEUWERTJE, *Buurvrouw van Sybill.*
LOBBERIG, *Waterlandse Meid.*
ANNA ELIZABETH, *Dienstmeid.*
JAN, *Gewaande Moffin.* } *Omgekocht van Sybill.*
HANS. }
STOFFEL, *Een Snyer.*
JURRIAEN, } *Ratelwachten.*
OLFERT, }
PIETERNEL, *Dienstmeid.*
Zwygende
KRYN, *Schoenlapper en Violist.*
MACHTELD.

Het Tooneel verbeeld het Voorhuis van de Besteedster.

DE BESTEEDSTER van MEISJES en MINNEMOERS.

EERSTE TOONEEL.

HANS, JAN, *verkleed in Moffinne kleederen.*

HANS.

MAar, Jan, zal je nu genoeg konnen veinzen? want de Besteedster is als de Duivel zo loos?

JAN.

Zo veel Mofs schud men haast uit de mouw, en al kwam 't uit, zy is weer niet boos,
Ze zou 't meê, gelyk wy, voor een klucht moeten aanmerken. Ei, zy het geen gedagten dat men haar zal bedriegen.
Betraptze ons; evenwel oremus; dan zal ik myn konst toonen, en ik zal je, als de beste Maakelaar, gaan liegen.

HANS.

Dat 's nu altemaal wel; maar met al de Meiden, Keerel, wel zo ze 'et merken, zee steeken je wis onder de rok.

JAN.

Ja dat wou ik wel eens zien; ik zou 'er byget datelyk weêr onder de rok steeken. Ai! hoor, wat hebben zy het daar achter drok.

HANS.

Geen wonder; nu is 'er bast dik, en de gestoole wyn begint 'er in 't hoofd te loopen.
Daar is een Meid, die een Boutelje, met haar Heers Maagwyn, ik geloof wel van tien of twaalf mingelen, heeft meegebrogt, die hebben ze al leeg gezoopen.

JAN.

Ze mochten de droes!

HANS.

Nu beginnenze aan nomber twee.

JAN.

Dat luwt weêr een beetje, ik docht waarachtig dat ik te laat kwam.

Maar hoe staat het 'er mee? heeft Ceely jou al gezien?

HANS.

Ja doch; maer ik hiel me of het heel tegen de borst was dat me Stoffel mé nam.

JAN.

Maar, Hans, hoe kan het jou van je hart? zal je jou Ceelitje zo verraaden, daar je zo veel van pleeg te houwen?

HANS.

Wiske de waske, ik heb de Meid wel wat wys gemaakt; maar ik had noit in 't zin haar te trouwen.

Dat ik 'er vryden, dat was maar om by de week . . .

Maar trouwen, holla! zo gek niet, dat heb ik noit gedagt.

Jan, roep nou maar, of stamp met de voet, maak datze jou hooren.

Ik gaa terwyl op straat, en stier Juffrouw Sybille om de Raatelwagt.

JAN.

Dat 's wel; maar wat dunk je van men habyt? zal ik nu niet wel een Overzeesche uit Groenland gelyken.

HANS.

Dat kan wel toe, zo jou ruige kin het niet komt verbruijen; maar je moet jou niet te nauw laaten bekyken.

JAN.

Dat gaat je 'er dan op los; maar, gelyk 't gezeid is, niet anders als getuigen, de rest komt op jou an.

HANS.

Hoe! zinkt het hart jou al in de schoen? 't meest heb ik al afgehakt; zo doende is 'er weinig staat op jou te maaken; je most moed houwen als een man.

JAN.

Heel wel, en vol moed. Ik zei aan de Meiden, dat ik eens op straat most zyn, en dat ik voort zou weêr komen.

Tot noch toe gaat alles gewenscht; maar dat 'er achter schuild, daar zullenze niet eens van droomen.

Van nu af heeft ze 't al weg, zo veel blyken heb ik al gehoord.

JAN.

Zeg, wat hoordenje? doe opening van zaaken?

HANS.

'K heb geen tyd, ze staan me voor de deur en wachten, ik moet voort.

JAN.

JAN.

Hebje dan de goude Ketting en Bel? of weet je waar ze is? dan zel 't met 'er Duivels stinken;
Want ik ken haar Juffrouw.

HANS,

Ik hebze niet gezien; maar doen ik 'er aanvatten om te zoenen, doen hoorde ik ze klinken.

JAN.

Goed, goed: ga maar heen; dat Varken zal ik nu wel voort wassen.

Hans binnen.

Laat ik nu zien, of ik de toon op 't Mofs, of op zyn Hannekens kan vinden. Hee! hee!
Zynt hier nigt lieden? ben ig jo nigt to regt? hee.

TWEEDE TOONEEL.

JAN, MARTYNTJE, LOBBERIG, ANNA ELIZABETH,

JAN.

BEn ig to regte, Jonfer, ke had me jo hier geweezen?

MARTYNTJE.

Waar moet je weezen? waarom kom je hier zo kloppen, en raazen? wel gek je 'er meê?

JAN.

Ig schol jo bie einen Jonkfer weezen, die eure profession meket van itzonder derrens te bestedden.

MARTYNTJE.

Dan benje hier in het rechte huis.

JAN.

I neé toch, ig ben voor woot nigt to regt, worste mien redden.
Dit zynt all met ein ander, ydel Jonffers, und ich meut zein door men de Meekens ont Minnens bestaat.
Wol i me dat wol wiesen?

LOBBERIG.

Laat 'er an de galg loopen, of naar 't Willige Rasphuis. wat bruid jou een Moffin, ik moet lachchen om 'er praat.

ANNA ELIZABETH.

Martyntje, ik beken het, je neering neemt hand over hand toe. een paar kouzen te stoppen op Paaschavond.

DARDE TOONEEL.

JAN, MARTYNTJE, LOBBERIG, ANNA ELIZABETH, STOFFEL.

STOFFEL.

DOe je hier negotie met Moffinnen?

LOBBERIG.

Wel, Snyer, wou jy 'er een voor je opdoen?

JAN.

Wat hebt sto met mi to grenen deeren?

LOBBERIG *tegen Hans, hem in huis wenkende.*

Hans, komt binnen.

Hier hebben we 'er een van onze nabuurige Steeden, nou ziet ze eens (aan.

HANS *uit.*

Wat bruit my een Moffin; Ik moet weer na achteren na myn Ceelitje gaan. *Hans binnen.*

MARTYNTJE *tegen Jan.*

Meisje, laatze maar praaten; tegen my moetje spreeken.

JAN.

Jo, jo, ig wol dat i mi bi einen Her ont einen Mevrou bestedden ont wan . . . ,, hier blyf ik wel in de Moffin steeken.

By einen Her, ein Amther, die wan ig ein joor oder tzwey my zolt oetheiliken aan ein man.

Die mi dan voor mien gontze dooge vretse ont souffe zol beschoo- (ren.

LOBBERIG *tegen Stoffel.*

Wel, Snyertje, dat zou jou recht gelyke; dat het die Moffin niet kwaalyk voor.

MARTYNTJE.

Wel, dat kan ik verstaan; maar hoe raak an?

LOBBERIG.

Anne Elizabeth, zouden 'er wel meer zulke gekiunen in 'er land (zyn?

JAN.

Mien Fedders naburs Moget is na Hollande getooge, die is nu einen Mefrouw; dat meut i mi belove, ig scholder jo nigt umme (leegen.

STOFFEL.

Martyntje, wil ik om de Notaris loopen, dat 'er die een acte op een ze-geltje gaf, datze in een half jaar ook Mevrouw zal heten?

JAN.

Doe must mi nich up holden noch mi bedregen.

STOFFEL.

Ja, ja, een acte, een acte Notariaal.

MAR-

MARTYNTJE.

Wel, Meisje, daar kan jy zelf al veel toe doen, benje wat aardig, welleevend en net.

LOBBERIG.

Wis, beziet ze maar.

MARTYNTJE.

Me dunkt, je ziet 'er zo wat pouzegroezig uit, je moſt jou dan zo wat op zyn Hollands opſchikken.

STOFFEL.

Ja, als ons Annaatje.

MARTYNTJE.

Je kapje fraai gezet.
En op die wys moetje jou (gelyk al deze Meisjes) in de lui 'er gunſt weeten te dringen.
Maar, wat kan je al?

JAN.

Jo in ein dag wol ich wol tzwey pond Flaſſe verſpinne, on ich kander ook wol ein deuntje onder zingen.
Ich hadde haſte in onzer land upper Veddelen leiren ſpielen van eine keirl, die had nen vedle zo groht,
Als hy dreggen kon, de kon he auck bezuckede up harryren, het hadde jo einen regte ſlag vor mi ewellen; mor die konſt gyter jo um broht,
Un de Vedle was jo al tho groht, on dat kon men zo nigt leiren, dat was ich auk nicht ſtark enoeg tho, un dat had mi al tho vel (ebruins inne.

STOFFEL.

Dan zou je maar in jou land gebleven hebben; hier moet men al veel doen om de koſt te winnen.

MARTYNTJE.

Maar ze zeid dat ze zinge kan, daar ben ik mee een liefhebſter van, dat wou ik wel dat je eens begon.

JAN.

Strak, ſtrak, ik had noch nicht gevretze, ich habe ſtoute in mien rantzel. dat's noch van 't Linde dat ich zelve ſpon.

MARTYNTJE.

Laat jou eeten maar blyven, hier is 't nou overvloedig; waar hoor je thuis? waar komje nu van daan?

JAN.

Zo even wiet boven Campen oder Deventer, wan ynen Haaze in ein dag kan runnen.

STOFFEL.

Dat zeggenze al den brui, ze koomen meeſt oet et Groefſchap Bentem, van Campen of Deventer, en ze liegent, ze zyn meeſt

van

van Fustenou, Lubeke, Tomkrooge, Oldenbeeke, of Hazelunne.
Ik volg Hans, wat leid my aan de Noorin.

LOBBERIG. *Stoffel binnen.*

Maar, Martyntje, wil ik het jou eens net zeggen?

MARTYNTJE.

Wel als jy 'et weet, Lobberig, zo zeg het ras.

LOBBERIG.

Over al, behalven hier; maar als ik 'er niet om liegen zou, zo wou ik wel dat ze hier al van daan was.

ANNA ELIZABETH.

Dat schepzel! men zou 'er wel van spuwen.
Martyntje, wil ik Ceely eens voor roepen, die zalder zo wel als ik van gruwen?

MARTYNTJE.

Neen, dat wil ik niet. Maar, Meisje, hoe hiet jy?
Ziet dat had ik haast vergeeten, dat je me dat eens zei.

JAN.

Laat zien... ,, Hoe Duivel zal ik nou hieten? Geeske, oder Gebke van Kwakkenbregge.
Ich kueme nu oet et Swolske Schip, met den ransel op mien regge.
Zol i mi helpen, Jonfer?

MARTYNTJE.

Ja, wil je maar doen 't geen ik je zeg, dan zal het wel gaan.
Hier komen de Meisjes altemet eens zamen, het zyn geen Juffers, ziet ze daar niet op aan,
Het zyn Dienstmaagden, die uit haar volks huis elk wat toe hebben komen leggen, om hier met'et vryers vrolyk te zyn.
Trouwens, dat zal ik je daar na wel leeren, onnoodig het jou nu juist altemaal zo net te zeggen.
Kom, ga met ons na achteren, en eet van 't geen jou lust.

JAN.

Schol ich dan nicht ein slooploots zoeke? of blief ich bi ou luden in.

MARTYNTJE.

Wees nou maar gerust, van deeze nacht zal je hier slaapen, verstaaje (de zin?

JAN.

Dat mach ich doun, unt zein dat ich wat in 't lif krige, dem balg is my zo dunne als ein windhund.

LOBBERIG.

't Spreekwoord zeid, de stoute bezitten het dardendeel van de wereld, maar my dunkt de Moffen die hebben ze al heel binnen.
Ja, zy slokken 't al den brui op, en 't is 'er leet dat onze inboorlingen

slechts

slegts de zoobere kost winnen.
Zy meenen dat het 'er toekomt. En zien ze andere wel vaaren, hoe beleefd dat ze schynen, zo barst haar hart inwendig van spyt.
't Is niet te bedenken, inzonderheid zo ze wat rug hebben (want over al weeten ze'er in te dringen) wat een mens van dat Overzeesche Mostegoed moet verdraagen, en wat me'er al af (lyd.

MARTYNTJE.

Daar komt Hans en Stoffel. gaat vast na achteren. Jongens, waar ga jy lui?

VIERDE TOONEEL.

STOFFEL, HANS, MARTYNTJE.

STOFFEL.

GA jy maar heen, Martynje, we komen straks meê binnen.

HANS.

Ceelitje, en de andere Meisjes, verzochten ons dat w'er een ogenblik alleen zouwe laaten.

Martyntje binnen.

STOFFEL.

Maar, wat Duivel, keerel! waar zyn jou zinnen?
Trouwen? wel dan ben je voor al jou leeven bedurven: heb je van je leeven wel iemand zien trouwen, die by zyn zinnen bleef?
Ja, als je om 't heilike maar begint te denken, dan wordje aanstonds puursteeke blind. Hoor, op dat ik je een gelykenisse geef.
Niet beeter kan je 't trouwen vergelyken, als by een doek die je zo vyftig of zestig maal hebt toegevouwen.
Als je die voor je oogen hebt, dan kan je niet zien; maar als je'er dan aan vast bent, dan gaat altemet een plooitje los; zie dan kenmen jou niet (al wou men al) meêr voor blind houwen.
Want dan zie je het trouwen door en weer door, maar dan is 't te laat.
Daarom, ziet wat je begint: schei 'er uit; je kent 'er noch wel weér af, kameraat;
Want de wereld is wel op een andere wys voort te planten.
Ja, hoe meenigen brief word 'er wel geschreeven, daar men de lettertjes van langs de straat ziet loopen aan alle kanten.
En dat zyn van de beste Keerels, die die zaak wel tien of twaalf jaaren in bedenken neemen, en scheijen 'er dan,
Als ze ze wel inzien, zo goed koop als ze het begonnen hebben, der weêr van.
Ik zeg van de schranderste, daar jy en ik maar bloeds by bennen.

Want de Drommel noch zyn Moer, ja al had je met Argert honderd oogen, zo kan je de fratzen van de Wyven niet kennen.

HANS.

De trouw word evenwel van de meeste, gelyk men ziet, gezocht.

STOFFEL.

Dat 's waar: maar die praaten als jy; het zyn jonge melkmuilen, lafbekken, ei! datje jou eens ter deege bedocht.

Wat steckt 'er in? en dat noch een Dienstmeid! dat zyn immers de hovaardigste wyven.

HANS.

Ik dacht dat je my ten besten zoud raaden, en je doet niet als kyven.

Maar, nou zie ik het wel, ik ben kwalyk by jou geadresseert;

Ja, het moeit me, dat je me al die schoone gedachten van 't trouwen, zo troubeleert.

Als ik nou Ceelitje liet vaaren, en zocht na een Burgers dochter, zou 't dan na jou zin weezen?

STOFFEL.

Een Burgers dochter! al zogt jy met Diogenes flonsje, waar zou je 'er een vinden? Ja, was Amsterdam als voor deeze.

Maar nu geenzints, de heele Stadt, beziet ze vry, gelykt, in deze zaak, haar zelven niet.

Ja, 't zyn altemaal Juffrouwen en Damozeljes watje hier ziet.

Weet je wel, zo lang als je vryer bent, dan zalje van de Meiden opgepast en gediend worden.

Ik wou altyd niet trouwen, schoon dat het honderd Advokaaten my (rieden, of toe porden.

HANS.

Hoor, Stoffeltje broer, ik mag het ook niet lyen dat men de Meisjes zo onderdrukt,

Inzonderheid nou jy 't op myn Ceelitje zo gemunt hebt. Ik zeg, je bent 'er de oorzaak van zo 't mislukt.

STOFFEL.

Leg het maar op my; daar na zal je 't me noch dank weeten. Foei! trouwen.

Hoor, eer je een maand getrouwt bent, zo is 'er 't nieuwetje al of, en om zo een korte vreugd, gaat men dan zyn kop krouwen.

En dat noch aan een prul van een Meid! zo dat goed hier maar eenige maanden komt te woonen,

Wat zie je haar niet aardig en jent langs de straaten vertoonen?

Wat krulletjes, wat strikjes, wat een moije paerel aan yder oor;

Wel zegt men West Frankryk; ziet zo swierig komje dat gespuis te voor.

Dat Ryglyf met malien moet uit; een Zamaartje en een Chitse Tabbertje

bertje met zy gevoerd, kander beter behaagen.
Voor een Byleveldze linne trekmuts, zullenze haast Franse Fontansjes draagen.
Ja ze veranderen haar taal en tred heel parmantig en fier;
De kin in de borst, de armen achter uit, trip, trip, na de a la mode swier.
Ziet, zo bedriegen ze, niet alleenig jou, maar al die gezind zyn te trouwen.

HANS.

Dat stel ik'er tegen, dat jy een haater bent van alle Vrouwen.

STOFFEL.

Holla! ik spreek alleen van Dienstmeiden; want die maaken het langer zo bond,
Dat me 'er nauwelyks een goeje kan vinden, (Hier, vraag het onze Martyntje maar) of ze hebben een kwaaje kop, of een vuile mond,
En dat noch niet alleen, Hansje, onder die lichte dunne kleeren
Heb je 'er die bezet zyn met fontenellen, pokken en zeeren.

HANS.

Foei! wat stootje niet al uit je hoofd? je maakt me misselyk als je zo leevendig colloreert.

STOFFEL.

Al ries? ik begin eerst: al winnenze al veel, dat is door haar baldadigheid, ja eer ze 't verdiend hebben, van 'er volk opgenoomen, en verteerd.
Maar, zeg me eens, hoe duivel komt dit grut nu zo hovaardig? weetje wel dat ze eertyds lyfeigene waaren?
Datze, neffens Ossen, Ezels, en Schaapen, de rykelui voor Huwelyksgoed verstrekten, als 'er kinderen kwaamen te paaren.
En dat ze noit mogten trouwen, als op vrye voeten gesteld?
Weet je wel, dat men toen de Meiden deê verkoopen en koopen voor geld?
Gelyk men noch hedendaags handeld in Poolen, Lithauwen, Boheemen en Indiën, met Swarten en Swartinnen.
Weet je dan ook wel, dat men toen een Meid kon koopen voor minder als ze nu jaarlijks winnen?
Weet j'et, Hans? of doe j'er 't swygen toe? maar hoor,
Steld het ten minsten wat uit, nou tot May of Alderheiligen; op die tyd moet ik meer vreeten en zuipen als ik kan;
Dan gaan ik met 'er na de Doolhoven, of na de Comedy, Jan Hanzepad, Driebaarsjes....

HANS.

Wel kost jou dat niet een schoone stuiver aan geld?

STOFFEL.

Neen, zy moeten 't betaalen. Daar kom ik je dan met zo een regiment Meiden an.
Het is een pleizier, hoe je het 'er op die tyden, in Comedy, en Doolhoven ziet krioelen.
Ja het kan Zondags aan den Overtoom van dat Waterlands Boeregoed niet meer woelen,
Als daar van de Meiden. Wil je het trouwen zo lang uitstellen, of leeven na myn zin,
Dan kom je zonder werken aan de kost, alhoewel het de naam heeft dat ik by de luiden ga naaijen. Doe als ik; want het scheelt my niet hoe ik de kost win.
Wat zeg je? schei 'er uit?

HANS.

Ik mag jou wel wat vertellen.
In plaats dat je me zoud raaden, zo doe je niet als foppen en kwellen,

STOFFEL.

Ik doe niet; maar ik brogt jou zeer gaaren te recht; daarom raad ik jou een trouw van een week an;
Daar kan je af als je wilt, en je raakt 'er makkelyk van.
Ik had jou gaeren in dat gevoelen, daar ik my meen by te houwen,
Dat is, altyd te vryen, en de Meiden wat wys te maaken, maar aber niks te trouwen.
Maar, Hans, ken je dat Vaersje wel van die drollige Poëet . . .
't Is een duivels ding, dat ik zo kort van memory ben, en dat ik al den brui vergeet.
Esopus was 'et, dus is myn onthoud.
Dat hem de kranke schend, die weder zoekt te trouwen;
Maar die 't zyn eerste is, wil ik onschuldig houwen,
Als hebbend noit beproefd; den ander is 't bekend
Wat dat het trouwen is, een pynbank vol elend.
Die man kon zo niet schryven, had hy 't niet beproeft.
Wat dunk je? heb ik wel kwaalyk in de Poëeten gekeeken?

VYFDE TOONEEL.

MARTYNTJE, HANS, STOFFEL.

MARTYNTJE.

Zal dat hier zo de heele nacht duuren? is 't niet bedroeft dat je de Meisjes achter alleen laat zitten? kan je niet een uur by haar vrolyk weezen?
Ben jy Vryers? ik zal voortaan wel oppassen, dat ik jou niet me alle

alleen in myn voorhuis laat, leefde men hier zoo voor dezen?

Jou rechte bloeds, nou hoorden je de gelegentheid waar te neemen, die komt jezelden zoo zuiver voor.

Maar, wat schort de Moffin?

ZESDE TOONEEL.

MARTYNTJE, HANS, STOFFEL, JAN.

JAN.

JOnfer 't is mir zo euvel in dem balg, 't is wan ich al mier binnenst schol oet min hindeitst looten glien voorwoor,
On das smeirig beir dats begint al te wellug innen balge te mooken.
Jonfer, wol i mi te regte wisen.

HANS.

Loop aan de galg, jou stoute Moffin.

MARTYNTJE.

Ei! men hoorde onbekende lui ook te regte te brengen, mag jy dat niet lyen? (Mofferyen.

STOFFEL.

Hiet jy ze onbekend. Wel 't is een Moffin, een Moffin, zeg ik, uit

MARTYNTJE.

Meisje, je moet op de plaats weezen, de achter deur uit, als men eerst uit zyn land in een vreemd komt, 't is of men niemendal en weet. (het zekreet,
Piternel, breng Gebina, zo zal voortaan nou jou naam zyn, eens op
Se moet haar dingen doen.

STOFFEL.

Gebina zeg ik 'er teegen.

MARTYNTJE.

Ja zo verander ik al de Overzeeze naamen, die haar laaten door my besteên.

JAN.

„Hans, duurt het niet lang, konnen ze hier niet haast weezen,

HANS.

„Je moet 'er agter noch wat op houwen, 't heeft zyn reên.

MARTYNTJE. *Jan binnen.*

Hoe is, 't Jongens, of heb je noch niet genoeg ingenoomen?
Je lui staat hier of je gek waart, of ben je al aan 't droomen?
Of heb je van de nacht niet geslapen? zeg, Keerel, dat ben ik van jou niet gewend, hoe ben je nu zo dof van geest?
Je bend altoos geen Liefhebber van een Vroumensch, maar van de bietbank wel het meest.
Kom nouw na de Meisjes, en maak 'er wat pleiziertig, of ik zal je altemaal gelyk, het huis uit boenen.

STOFFEL.

Dat hoefje me niet te recommandeeren, Martyntje; ik val al libe-
raal met zoenen;
Maar 't zal flus noch beter val hebben. Daar moet noch wat in, en
voor al wyn.
Hans, dat gaatje weêr na achteren. *Stoffel binnen.*

MARTYNTJE.

Wel mag men zeggen dat een Snyer een halve brui moet weg heb-
ben, zal hy vrolyk zyn.

HANS.

Hy wil maar zeggen dat de wyn aanleiding tot de vreugd komt te
geeven.

MARTYNTJE.

Hy is vrolyk genoeg; ik zag geen klugtiger Snyer van al myn leeven.

ZEVENDE TOONEEL.

LOBBERIG, HANS, MARTYNTJE.

LOBBERIG.

Martyntje, daar het die duivelze Moffin gespoogen. Anne Eliza-
beth kreeg een gulp; 't is 'er niet af te krygen; 't kleeft aan
als pik,
En het stinkt slimmer als een verrotte Fransman. Zie ik, ik
Kom 'er noch genadig af; 't is maar een weinig over myn voorschoot
en schoenen.

MARTYNTJE.

Daar zo veel bohy niet van gemaakt; dat kan je 'er makkelyk weêr
af boenen.

HANS.

Daar dien ik by te weezen; ik val meê wat nieusgierig.
Hans binnen.

LOBBERIG.

Ik vreesden 't al; want ze riep, min heuver doet mik zoo wee.
Dat hebje van al dat Overzeeze Moffegebrui; zy neementje, al wat ze
kunnen krygen, slegts meê.
Ja wel, ik moet 'er evenwel nog om lachchen. Daar is Anne Eliza-
beth ook. Anna, waar hebje die Mofin gelaaten?

ACHTSTE TOONEEL.

LOBBERIG, MARTYNTJE, ANNA ELIZABETH.

ANNA ELIZABETH.

Dat bakbeest zit agter. Ik weet niet hoe een eerlyke meid met zo
een Noorin mag praaten.

LOBBERIGH.

Ha, ha, je zoud 'er heuvit wat vast gehouwen hebben.!

ANNA ELIZABETH.

Jy mogt by me gebleeven hebben, en haar achterheuvet vast ge-
houden hebben, dan had je'er zo goed koop als ik 'er aangeraakt

MAR.

MARTYNTJE.

Ei, laat ze 'er hart wat ophaalen; het ze'er bespoogen, 't is reedelyk dat ze 'er zelfs weêr schoon maakt.

ANNA ELIZABETH.

Je hebt goed zeggen, Martyntje, had ik toch hier gekomen, en Ceely maar alleen gelaaten;
Zy zoekt doch haar vryigheid. Nou wed ik dat ze al weêr van dat trouwen praaten.
Ze het Hans al binnen. Ze zyn wis al aan malkander vast.

LOBBERIG.

Deed ze myn zin, zo zou ze noch wat dienen; de verstandigste houwender uit die last.
Maar, Martyntje, hoe kom ik nou met fatzoen uit myn huur? wat zal ons wyf, zoo ze'et hoord, rementen en baaren.
Want, ziet, ik wilder van daan.

MARTYNTJE.

Daar heb je gelyk in, kind, ik zelje dat wel klaaren,
En dat hoe eer hoe liever; maar ik heb het al gevreest
Doen ik 'er jou besteede; maar wie zou denken dat het was zulk een beest?

LOBBERIG.

De lui achten de Meisjes langer of 't honden waaren; men hoorden ze ook zo niet te kwellen.

MARTYNTJE.

Die andere twee, die achter zyn, die moet ik ook een beter bestellen,
Die hadden 't ruim zo slim als jy, en waaren gestadig mee onder 't kruis.
Maar, Lobberigje, jou heb ik verzien; beurt het maar weêr datze kyft, zo loop maar dryvend uit den huis.
Ik weet een Weeuwenaar voor je, met een kindje, daar zal jy Governant weezen.

LOBBERIG.

Een Weeuwenaar? en ik Governant?

MARTYNTJE.

O! 't is zulken fynen broeder, de deugd staat in zyn trony te leezen.
't Is waar, eer hy getrouwt was, liep hy met zeekere Juffrouw uit de Stad,
Maar brogtze binnen veertien dagen weêr tot 'er ouwers, ongemolesteert, dat je 'er var.

LOBBERIG.

Ging dat zo heen, Martyntje, kwam het niet onder de menschen?

MARTYNTJE.

Zy was datelyk de Bruit met een ander, wat kon de Vader meerder wenſchen,
En de Bruigom was ook in zyn ſchik, en heel niet bedroeft,
Hy het een ſchoone jonge Vrouw, ervaaren in 's werelds zaaken en beproeft,
Zy zal hem niet onnozel in die . . . . maar nu zullen ze ons achter zitten wachten,
Dit heb ik je noch te zeggen, doe als ik in myn jonkheid, en wil niets achten;
Je moet denken ik heb in myn jonkheid ook al veel verſmaade woorden gehoord,
Maar ik dacht raas wat heenen, en wees 'er myn achter-poort.
Trek het jou maar niet aan, en wil je niet eens verweeren,
Of ze Verkent of Hoert, wis je wasje, dat brand geen gaaten in de kleeren.

ANNA ELIZABETH.

Wy bedanken jou, Martyntje, voor jou onderrichting en goede raad.
Zeeker, zo een Beſteedſter mag wel Matres weezen.

LOBBERIG.

Niet waar, Annaatje, niemand zouw men 'er beter toe kunnen kiezen, want ze het zo een liefelyke praat
Overder, ja eer ik je kon Martyntje, zo heb ik dit wel hooren van je zeggen.
En dan moeſten de Meisjes eer je 'er verhuurde, zoo een maand drie vier by jouw School leggen.

MARTYNTJE.

Meen je zo een Avond School als wy tegenwoordig houwen, dan zou ik een hoope Schoolieren krygen, dan kreegje wel mée als Ceely, het trouwen in 't zin.
Nouw ik wiſt al weer raad met je.

ANNA ELIZABETH.

Wat doch Martyntje?

MARTYNTJE.

Ik zou jou uit hylike.

LOBBERIG.

Doe je in die Negotie ook?

MARTYNTJE.

Wel ja; het ſcheelt my niet, of ik met aanraaden, of beſteeden de koſt win.
Leſt liet ik noch een getrouwt Man, by een van myn Meisjes legger
't Is dat 'et nou juiſt in de reeden te pas komt, anders zo zou ik d juiſt zo bot niet zeggen.

Ik vond ze op ſtraat, en nam ze beide mêe na myn huis; maar nou mogtje ligt denken, dat ik 'er zulks ried.
Neen, ik hou wel zulke ſlapers; maar aanraden, daar hou ik me buiten; ziet dat doe ik niet.
De Meisjes vallen zo vîes nu niet, daar helpt geen meer t'of raaden.

LOBBERIG.

Je kent euvel kallen, 't is of je door de Meisjes gekroopen had; of ſpreekje nou alleen van de kwaaden?

MARTYNTJE.

Neen kind, ik ſpreek van de goeje, de kwaade zyn hier van bevryd;
Daarom moeten die eeuwig dienen, aangezien haar yder een myd.

ANNA ELIZABETH.

Dan wil ik noch liever een kwaaijen als een goeijen weezen.

MARTYNTJE.

Jy zoud 'et je al murwtjes laaten. . . . jy bend noch wel te beleezen.
Jy zoud Immetje van Durkerdam ſlachten, die met Ruth Klaas van Watergangs knecht praate een heele nacht in de kombuis.
En kwam met de vroege morgen haar Mortje weer zuiver thuis.
Op de Waterlandſche Meisjes is altoos geen ſtaat te maaken.
Want worden die beſtruift, zy weeten noch altyd weêr voor Minnemoer aan te raaken.
Kom, ik moet het manvolk by je ſturen, en zien of ik je niet wat leevendig kan laaten maaken, 't is of men hier dut.
Maar, waar is Stoffel?

ANNA ELIZABETH.

Die zit in 't hoekje van den haart, met een kan bier tuſſen zyn beenen, en rookt toebak.

MARTYNTJE.

Tut, tut.
Nou rooken, dat komt nou niet te pas. Nu moet men wat ſpeelen en mallen. *Martyntje binnen.*

LOBBERIG.

Men hoord hem ſtom en doof, zo kan dat Martyntje kallen.
Ik magze zoo wel een reis hooren. Ja dat praaten is ook, gelyk wy daar datelyk zeiden, haar kunſt,
Daar ze de Meiden mêe van de luiden af troont, en behoud haar gunſt.
Ze mag jou by de Weeuwenaar beſtellen.

ANNE ELIZABETH,

Ja was het dan te deegen.
Ceely is gelukkig. Was 'er iemand die me trouwen wouw; want daar hangt men hoofd mêe na, ik liet hem niet verleegen.

't Verdriet een mens langer de voetveeg van een ander te weezen;
neen, ô neen!
Waar je woont, en hoe je woont, altyd hebje morijelykheên.
Woonje daar Dochters in huis bennen, daar heb je net zoo veel commandeerende Vrouwen.
By een Weeuwenaar, daar kan je jou onmogelyk buiten opspraak
houwen.
De lui kyken na wat je om en aan hebt; 't is van zyn Vrouw zeggen
ze, dat draagt ze geenzins om niet.
By een Weduw zonder kinderen, dat is nog erger verdriet;
Je benter slimmer als in een Klooster, want daar hebbenze zomtyds
noch heilige daagen.
Daarom heb ik de brui van dienen, en wou het liever eens waagen,
En trouwen; want hebje een man, je hebt ook iemand die voor je
spreekt.

LOBBERIG.

Dat's waar; maar je rept niet van al de swarigheid die 'er in steekt.
't Schynt zo wel wa : het byslaapen zou een mensch niet hinderen,
Maar denk eens op het end: de kinderen, ô die kinderen
Verbruient! met dat te denken, dan gaat het minnevier uit.

ANNA ELIZABETH.

Wisjewasje, zou men zulke gedachten hebben? hoe men, kornuit,
Zou men, uit schrik voor kinderen, het trouwen staaken?
Dan is 'er niet vermakelyk in de wereld? hoe meenigen bly'en dag,
ja vrolyke nacht hebje? al zulke zaaken
Heeft het Huwelyk in. Maar hier af wat moois verhaalt,
Byzonder tegen jou, terwyl je zo op het trouwen smaalt.

LOBBERIG.

Hou jou vertellingtjes liever by je: 't Huwelyk is immers een kommerlyk en verdrietig leeven;
Het zyn malloten en zottinnen, die zig in zulk een onrust, hartzeer
en moeiten begeeven;
Ik dien liever. In het dienen leeft men buiten last,
Men eet en drinkt op een ander mans beurs; maar aan het trouwen
daar is te veel aan vast.
Ik heb noch lust in 't dienen, terwyl ik noch jong ben van jaaren,
Met dat edel dienen is 'er noch een stuivertje over te gaaren,
Inzonderheid als je de merkt-gang hebt, je leeft als een Princes buiten zorg,
Daar dingje de lui 't hemt uit de naars, daar haalje watte borg,
Ik heb 'er zommetjes by konnen avanceeren.

ANNE ELIZABETH,

Ja, komt dat dan eens uit! hoe dan toe?

LOBBERIG.

Wel 't is geen ſchand, de meeſte Meiden doen 't nou, hoe komenze aars aan die mooije kleeren?
Ieder kan wel giſſen, dat men van een veertig of vyftig guldens niet veel over houwen kan.
Daar zyn wel ſlegt-hoofden die hier af niet en weeten; doch die weeten nergens van.

ANNA ELIZABETH.

Dat noemènze evenwel dievery; en 't is ons eenige buiten kansje, ja al ons geluk.

LOBBERIG.

Hola! ik weet noch meer: komt jou Heer of Jufvrou te overleijen,
Je word met nieuwe rouw verzien, ja met dubbelde, kanje je maar wat vleijen
Of jou bedroeft aan ſtellen, en gaan leggen huilen op de kiſt,
Noch eeten noch drinken. ja, Annaatje, armoe zoekt liſt.

ANNA ELIZABETH.

Dat 's waar, kon men het altemaal zoo ras bedenke.

LOBBERIG.

Woonje daar iemand word gevryd, hoe zoeken jou de Vryers te (believen,
Wat krygje al ſteekpenningen voor boodſchappen en Brieven.
Wat krygje al van haar, voor het af en aanraaden al te met,
Ja Kind, ik kan een Meid, die haar Jufvrou, met de Vryer hulp te bed,
Die 'er daar na noch mêe deur liep, daarze tuſſchen de zeeven en acht honderd gulden mêe heeft gewonnen,
Waar mêe dat ze datelyk een Kouſe-winkeltje heeft begonnen,
Daar ze heel wel by ſtaat, en dagelyks noch proſpereert,
Van hoog en laag aangeſprooken, en van ieder een gereſpekteert;
Ja, ze is nu al in 't beſt van de Stadt gaan woonen.

ANNA ELIZABETH.

Zoo een vetje zou me ook wel lyken, ziet zo wou ik my ook wel laaten loonen.
Doch geld op te ſteeken .... maar daar komt de Bruit aan. Celitje, hoe kanje van jou Hansje of?

NEGENDE TOONEEL.

CEELY, ANNA ELIZABETH, LOBBERIG.

CEELY.

EI! ze mogten dat malle praaten met de Moffin wel laaten, 't gaat al te grof.
Nou, Lobbrigje, flus zeyje van jou Sinjeur, die wouje ergens toe dwingen.

Laat 'et ons nou hooren, wy zyn liefhebsters van zeldzaame dingen.

LOBBERIG.

Ik docht 'er niet meer om; maar ik vertelden 't liever niet.

CEELY.

Wiske de waske; je maakt ons nieusgieriger; wat is 'er geschied?

LOBBERIG.

Wel aan, ik zal je voldoen; je denkt aars noch slimmer als van buiten
de kerk te trouwen.
Onze Sinjeur was een oud Vryer, die met twee Meiden huis ging
houwen.
Myn makker had 'er al zes jaaren gewoond: zy was met my won-
der in 'er schik.
Wy hadden noit verscheel zamen, zo zy wou, zo wou ik.
Ja, wat ze wist, dat deel deze my mêe. By exempel, als Sinjeur 's a-
vonds op zyn comparatie moest besonjeeren,
Datze dan gewend was een lekkere pot met Candeel te prepareeren,
Hoewel hy ginder gerust zat te kitten, met de sleutel van de wynkel-
der in zyn zak.

CEELY.

Een Meid die honger of dorst heeft, en geen kans ziet iets te knar-
pen, dat is een regte luije lak.
Al hing de Kelder, Provisie kamer, en Schapry vol slooten, 'k heb
honderd vonden
Om de lui te loeren, om wyn en booter.

LOBBERIG.

Ja, ze had dat ook al onderwonden
De sleutels in loot at te drukken, en na te laaten maaken door de
Smit.
Je lacht 'er om, Ceelitje, daar gebeuren noch al wonderlyker dingen
als dit.
Terwyl wy dan zaaten, en roerden de pot, hoorden we bellen;
De Kandeel was pas gaar; maar dit kwam ons geen kleentjen ont-
stellen,
Myn makker liep na vooren, en liet my zitten by de Kandeel.
Denk hoe ik te moede was, doen ik Sinjeur hoorde rochchelen; ik
zei niet veel,
Maar nam een kort besluit, en bracht de pot by den ontfanger van
de verteerde kosten.

CEELY.

't Was evenveel hoe je ze kwyt raakte, als jy 'er jou maar van ver-
losten.

LOB-

LOBBERIG.

Ik dêe myn uiterste best, en zocht ze te laaten vallen door de bril;
Maar de pot was te groot, ziet als een ongeluk juist weezen wil,
Ze bleef in 't gat zitten; wat weer dat ik deed, ik konder haar ook niet weêr uittrekken,
Ten minsten zo schielyk niet. Toen dacht ik, nou is 't verbruid. Hier zal 't alles uitlekken.
Gelyk ik dacht, zo beurden 't. Hy liep als hy gewend was, op die zelve trant,
Na 't huisje, en ging in de heete Kandeel zitten; en hoewel hy met het podagra gebruid was, zo had hy doe noch van 't danzen verstand,
Hy schreeuwde, als een besetene, moord en . . . .

CEELY.

Wel was hy daarom zo kwaad, en niet te bet oomen?
'k Geloof dat zulks zyn achter trony weinig is overgekomen.

ANNA ELIZABETH.

Dat 's waar, die geeft men zelden heeten wyn.

LOBBERIG.

Maar luister doch naar 't end.
Bedaard dan zynde, heeft hy zich tot ons gewend,
En zei, ik zal 't je niet vergeeven, dat zweer ik jou.

ANNA ELIZABETH.

Wel houd je van de gekken.

LOBBERIG.

Voor dat je de kandeel in myn byzyn op eet, of je zult allebei datelyk vertrekken.

ANNA ELIZABETH.

Dat mogt hy met zyn vrienden doen.

LOBBERIG.

Je praat zo wat; hy wees ons het vierkante gat, en dat zonder huur.
Eindelyk; want dat kibbelen duurde wel een volslaagen uur,
Veranderde hy het vonnis, en daar was hy niet van te verzetten.
Dat was, wy moesten oog getuigen zyn als hy zyn zelfs met oly en gist ging betten.
Ik zeg, het was een drommels tydverdryf voor ons.

CEELY.

Waar blyven ze? (lang.
Ze zouwen hier komen; maar me dunkt het duurt al wat

ANNA ELIZABETH.

Vrees je dat je jou Hansje verliezen zal? me dunkt je word al bang.

CEELY.

Al weêr van Hansje?
Maar, Anne Elizabeth, hoe kom je uit je huur? of meen je niet meer te dienen?

ANNE ELIZABETH.

Dat ken je haast denken, ik liep 'er uit op myn bienen;
'K wor dat remente van de lui al moe, en dat revelen van de pacht,
Van die verbruide pondgroot; van dat zarren dag en nacht,
Van die verwytingen, die ze je op 't brood leggen, die je moet hooren:
En dan aan 't reekenen; zestig gulden heb ik 'er tot loon beschooren,
Zes geef ik aan pagt, en honderd vyftig stel ik voor de kost,
Zo grof maken ze 'et, en daar was ik graag van verlost.
Ik zou mé wel willen hyliken; maar 't is gevaarlyk hem zo jong by de man te begeeven;
Want je bent bedurven, zo je met een dronke vent moet verslyten jou leeven.

CEELY.

Wel nou de goeijen.

ANNE ELIZABETH.

De goeije zynder als de witte Ravens die men zelden vind.
Want waar is nou een regtschapen keerel, die een dienstmeid de kost voor wind.
En gaat het in 't eerst niet zo voorspoedig als ze wel dachten,
Dan is 't naar Oost of West-Indien; men werd zoldaat, dat 's best dat wy verwachten.
Of ze laaten de Vrouwen wel zitten met een kind vier of vyf.

LOBBERIG.

Hoe wil je 'et hebben, Anne Elizabeth? 't dienen hebje geen zin in, en trouwe, zeg je, heeft ook niet om 't lyf.
Ga dan op je zelf woonen, gevalt het jou beter; dan doet men al wat men kan wenschen;
Dan wordje niet begraut nog bedilt van overgeeve dertele menschen
En doe je dan al iets dat niet en betaamt, noch geen eerlyke Meiden past,
Ken je zelver maar zwygen, het strektje noit tot last.
Of ga je in een Speelhuis verhuren op de Zeedyk; daar heb je eerst schoone daagen,
Dan benje altyd vrolyk, en drinkt en klinkt als de beste: dan hebj noit reden om te klagen;
Alle avonden wordje byzonder opgeschikt; en benje onder 't joele en rammelen bekwaam,
Om de een of de andere Mof de beurs te luizen, je krygt 'er in

hu

huis een groote naam:
De Kochchel onzietje zelf; want je bent van zyn gaauwste bijen

CEELY.

Anne Elizabeth, doet dat altyd niet; zulk een manier van leeven, zou ik, waar ik als jy, mijen.

LOBBERIG.

Laat ze dan een kamer voor der huuren, en daar stil woonen gaan.

CEELY.

Als ze dat uitvoeren kan, dan zou ik 'er dat ook kunnen raân;
Maar daar hoort zoo veel toe. Nou, jy hebt ligt met dienen al wel weeten te zeegenen.

ANNE ELIZABETH.

Hoor, Ceely, wy moesten malkaar hier zo niet bejegenen.
Wy spreeken onder ons; het eene woord haalt het aâr uit.
Jy bent immers ook zoo zuiver niet, jy weet mé wel wat het dienen beduid.
Waar zou jy aârs zulke fyne strikken van daan haalen?

LOBBERIG.

Laat het blyven;
Hier in 't huis malkander niet te verwyten, nog te kyven.

CEELY.

Ik zie wel dat ons gezelschap achter blyft; ik gaa eens na haar zien.

Ceely binnen.

ANNE ELIZABETH.

Ze begint al te natuure; ze moet na 'er Bruigom toe; ja ze gaat, en laat ons hier allien.

LOBBERIG.

O laat 'er maar loopen; ik ken 'er voor een van de grootste labbekakken:
De heelen dag loopt ze met 'et kind op 'er arm, by 'er zoort, by diergelyke luijelakken.
Daar by is ze noch zoo lui, ja zo lui als een Stads Metzelaar, en ze staat 's morgens niet op, altoos voor acht uren niet.
Evenwel houd 'er Jufvrouw nog veel van 'er, op dat ze 'er geweldig na de oogen ziet.
't Is een oogendienster in folio, een flikfloister, die haar alles wat 'er by de buuren omgaat, doet weeten.

ANNA ELIZABETH.

Ja, kind, dat 's de Duivel, daar zyn de meeste Jufvrouws nou mêe bezeeten.
Die houwen daar exprés drumpel-meiden toe, om over al te bespieden, hoe 't 'er wegens de Meisjes toe gaat.

Zo wy 'er ons niet tegen zetten, ik zie van dag tot dag verergeren dit kwaad.
Ze zullen ons noch eindelyk voorschryven, hoe veel men 's middags en 's avonts zal nutten
Aan errete en boonen, waterenbry en grutten;
Je weet wel, haar Jufvrouw was 'er voor deze ook maar de Meid.
Ik heb geen respect voor die gemaakte Jufvrouwen die eerst Meiden waaren.

LOBBERIG.

Waar toe hier meer af gezeid?
Wy konnen doch de zotheid van de weeeld niet veranderen; best is 't te swygen,
Om dus onverstandig praatende, niet eenige mêe aan den hals te krygen,
Die Meiden hebben getrouwd, niet en hair beter al wy,
Schoon ze lustig in 't geld rammelen, en gaan in 't zamt en in zy.

ANNA ELIZABETH.

Vaar je zo voort, je zoud my ook kwaad maaken; ik wil 't niet hooren.
Waarom diend men anders, als op een aardige wys zich ergens in te booren?
En een ryke Vryer of Weeuwenaar te trekken in het net?
Waarom zich zo opgeschikt, zyn kapje zo frai gezet,
En zyn beste chitse rokken en gevlamde kousjes alle dagen gedraagen?

LOBBERIG.

Wel, dat ik draag, dat draag ik om me zelfs. Maar, Anne, ik zie daar iets, derf ik 'er je wel vraagen?
Maar ik beding niet kwaad te worden. Me dunkt, je bent zo wat . . . . dik.
Moet je ook in de kraam? 't is gezeid niet kwaad te worden.

ANNE ELIZABETH.

Wie! ik, ik?
Ik in de kraam moeten? met wie doch zou ik zo leggen mallen?

LOBBERIG.

Of 'et zyn leeven niet meer gebeurd was dat een Meisje was komen te vallen.
Wel houd je zo vremd niet, het beurd dagelyks al veel.

ANNA ELIZABETH.

Ik word beschaamd dat je zulks denkt.

LOBBERIG.

Ja, kind, het spreekwoord zeid, elk zyn deel.
Jy bent een Dienstmeid; en wat derven die niet beginnen.
Nu zeg het me, of ikje misschien kon helpen, en wat verzinnen
Tot je. . . .

ANNA ELIZABETH.

Dat het menschen hoorden, wat zouwenze niet meenen?

LOBBERIG.

Nu, nu, zo bedroefd niet; laat je raân.

ANNA ELIZABETH.

Dat ik een hoer was, en ik heb altyd voor een eerlyke Meid gegaan.

LOBBERIG.

Neen kind, zo kwaad niet, ik zelder wel van zwygen.

ANNE ELIZABETH.

Doch of ik het al bedek, het is een zaak die zich zelf zal opdoen, en blyven niet verhoolen.
Houd 'et by je, niemand weet 'er of als jy en ik, en die 't my gedaan het.

LOBBERIG.

Laat my dat bevoolen.
Maar, waar 't niet beeter dat je 'et Martyntje zei, die weet voor alles raad:
Die zal wel wat bedenken. (de Besteedsters, ze zyn toch de toevlugt en zautinnen van de Meiden) in jou bedroefde staat.
Ik zeg, Martyntje, zal jou immers wel ten besten raaden.
Ik ben zeeker met jou ziekte bekommerd en belaaden.

ANNE ELIZABETH.

Ik derf 't niet ruchtbaar maaken.

LOBBERIG.

't Is evenwel best dat wy 't Martyntje zeggen, die is 't alleen die jou helpen zal.

ANNA ELIZABETH.

Dat hebje alsje met knechts verkeert; want zy zyn zeeker de oorzaak van onze val.

LOBBERIG.

Weg, weg, je bent 'er onnoozel aangeraakt. Zeg datje bent bedroogen,
Datje trouwbeloften hebt; zo krygt yder een noch metje mêedoogen:
Ja elk zalje willen helpen. Weg, je bent noch zo ongelukkig niet.

ANNE ELIZABETH.

Niet! zeeker?

LOBBERIC.

Neen. Want kom je uit je Kraam-bed, het is alles voor wind en voor ſtroom, Anna Elizabet, ziet.
Je dient voor minne, je bend blank en pouzel, wat hebje dan al vermaakjes,
Je ryd in een Koets met myn Heer, en Mevrou, je komt op mooije Hofſteên en al zulke zaakjes.
Je eet gezoôn en gebraân aan een tafel, je drinkt zoo wel als zy,
Rinze wyn met zuiker, of naarſen van Candy.
Je ſlaat niet een hand aan 't werk, des winters laatje jou keurslyf en onderrokken warmen,
En je ſtiert niet als wel gewarmde melk met gepelde garſt, en vyf of zes guldens bier over dag in jou darmen.
Ja, je krygt altyt het lekkerſte beetje, want dat alles diend tot maaking van goed en veelvoudig zog,

ANNA ELIZABETH.

En droogt dat dan eens op, wat voordeel, Lobberigje, heb ik dan tog.

LOBBERIG.

Dan benje weêr goed, Moer, om je voor drooge min te verhuuren.
Daar komt Cely en Martyntje, die zal met 'er kuuren
U alle zwarigheid uit het hoofd praaten, en dat onder een glaasje wyn,
Vertrooſten, en belooven u, in alles behulpelyk te zullen zyn.

TIENDE TOONEEL.

MARTYNTJE, CEELY, ANNA ELIZABETH, LOBBERIG.

MARTYNTJE.

JA wel! men kan 't Manvolk, als ze aan 't rooken zyn, met geen brandhaaken daar af haalen,
't Is of ze met de pyp in de mond gemaakt bennen. maar ik zal 't Stoffel wel betaalen,
Dat hy zoo droomig zit; maar, Celitje, hoe kwam je uit?

CEELY.

Daar had ik al werk mêe, eer ik 't bedocht, hoe is een Meid ook gebruid.
Nouw heb ik 'er wys gemaakt, dat ik op 't hoetjes maaken ben, by een van myn Vrinden,
En dat ik 't niet verby kon. als ik uit weezen wil, dan kan ik 'er zo

wel als de beſte, een leugen op de mouw binden.
ens kwam ik een heele nacht uit, met te zeggen, dat myn zuſters zoon op ſterven ly. een leugen in nood is niet kwaad.
ls wy dat voordeel niet en hadden, dan was 't voor de Meiden een elendige ſtaat.

MARTYNTJE.

nna Elizabeth, jou heb ik eens hier op de graft, in een Huur beſteld, hoe lang is dat wel verleeden?

ANNA ELIZABETH.

at 's nouw ruim een Jaar, maar dat ik daar van daan ging, dat heeft zyn reeden,
aar kwam veel volk op een bezoekje, die maakte geſtaadig het huis en trappen zoo vuil, dat 'et my verdroot, en ik moeſt het altyt even zindelyk houwen. Dan ſchonk men 'er de Kofje en Thee;
n dan aan 't dobbelen en ſpeelen, en 't Kaartje ging 'er geduurig om, ja men danſten 'er wel mêe.

CEELY.

Wat zei de man?

ANNA ELIZABETH.

iemendal, en kwam die niet in, zo blevender zomtyds (zelf tegen de Ordonnantie van 't bezoek, wel eeten.
an moſt ik by nacht de ſchotelen waſſen, en ſchuuren de ſpeeten.
e droes mogt zo dienen! Nu woonden ik wel beeter, dog dit wyf was weêr arg en doortrapt,
n ziet, gelyk men zeid, met honderd oogen, zo dat men 'er zeiden iet ontknapt.
oe heeft ze me wel geribbezakt, hoe heb ik my ook al laaten kwellen,
Want in het rekenen wil ik 'er wel tegens de beſte Snyer ſtellen,
Met al zyn itemme; dog al was ze ſcherp, en zoo fyn als rag;
k heb 'er echter nog meenigmaal bedroogen, daar ze by ſtond, en het zag.
Terwyl ik alles, wat ik in een heele week uit gaf, moeſt op teekenen.
oe had ik winſt op winſt, en op geenderhande wys, is dat na te reekenen.
e Markt-gang die het daar na by, die geeft te ſooberen winſt,
Het ander komt by groote plokken in, by ſchellingen op het minſt.

MARTYNTJE.

Doen ik diende waar 't noch beeter,

ANNA

ANNA ELIZABETH.

De lui weeten nu al te wel wat het goed al koſt, in het huishouwen.
Zedert men alles aan de deur heeft konnen koopen,

CEELY.

Ja, trouwen.

ANNA ELIZABETH.

Dat ſchreeuwen op ſtraat, behoorden verboôn te worden in deze Stad.

LOBBERIG.

Verzeeker, men moeſt de Magiſtraat maar zeggen, det 'er de Meisjes, en inzonderheid Anna Elizabeth ſchâa by had.
Die wou wel dat de Straatloopers aan de deur, niet een duit konde winnen.

ANNA ELIZABETH.

Heb ik het niet gedocht, dat als ik ſprak: Jy weder zoud beginnen.
Ik verwyt jou immers niet datje de wyn zo gaaren drinkt voor 't vat.

LOBBERIG.

Kinderen, dat 's een zaak; dat de Meid garen wyn drinkt, dat durf (der
ik zelf wel verhaalen. Verwytje me dat?
't Was in myn eerſte jeugd; ons volk had heele zoete wyn in de kel-
Dus proefden ik altyd als ik tapte; doch de waſem beſloeg het glas, eerſt ſchoon en helder.
Dat heb ik nou zederd al geleerd; maar wiſt het in die tyden niet.
Onze Jufvrouw zei: je tapt nimmer of je neemt 'er jou deel af: ik wenſchte wel datje dat liet.
Ik leid 'et op 't ontkennen. 't Is wel zei ze, ik zal het jou zelf doen bekennen.
Doch wat raad? de wyn was te zoet; en onmogelyk is dat proeven voor die 't wat graag doet, af te wennen.
Ondertuſſchen had die feeks de roemer rondom de rant op een tin teljoor boven de kaars gehouwen en ſwart gemaakt.
Ik onnozel, tap en drink als vooren; en het ſwart waar als een cirkel om men neus en wangen geraakt.
Ik kwam niet boven, of ze vraagt datelyk of ik weêr uit het glas had gedronken?
Ik heeten 't 'er liegen. 'K zal 't wyzen, zeid ze, en deed my in een ſpiegel zien; daar ſtoud ik te pronken,
En zy viel met 'er gezelſchap aan 't lachchen. maar, dat ik nouw oo jou leed
Verhaalde aan Ceelitje, 'k meen van die Sinaas appelen, met een prik door de traly, dat niemand als ik en jy weet.
Of van die Souzyzen,

ELFDE TOONEEL.

STOFFEL, ANNA ELIZABETH, CEELY, MARTYNTJE, LOBBERIG.

STOFFEL.

HOu doch eens op met die zaaken van zo klein belang; ſpreek jy eens een woord, Martyntje.

MARTYNTJE.

Wel, jy laat'er krakeelen, jy houd 'et met de toebak en met het wyntje.

STOFFEL.

Nou, Martyntje, nu zal ik 't verbeeteren, en toonen eens wat ik kan.

LOBBERIG.

Was 'er maar wat meer te vreeten en te zuipen, dan was Stoffel weer een man.

STOFFEL.

Dat 's waar, dat eeten en drinken doe ik liever als dat verdrommeld naaijen.

LOBBERIG.

't Is noch al vry wel, als men een Snyer met eeten en drinken kan paaijen.

MARTYNTJE.

Anne Elizabeth, wat zei je flus van jou Heer? hiel hy zo veel van zyn nicht?

ANNA ELIZABETH.

Ja meer als van zyn eigen Vrouw: maar ik liet het noit blyken; om zyn ſteekpenningen bleef ik hem trouw en dicht.

MARTYNTJE.

Eer heb je in jou hert, Anne Elizabeth; ſwygen en ſpreeken op zyn tyd, dat word voor groote wysheid gereekend,

CEELY.

Dat ik, dat in ons huis wel gebeurd was, had opgeteekend,
Het zou een Hiſtory zyn, grooter als die wydloopige Roman
Van de vier Heemskinderen, of van Malle Gys. Nu dat 's voor de geleerde; daar weet jy lui niet van.

STOFFEL.

Martyntje, je zegt van my; maar ik zeg nog eens, dat ik dat Drommels teemen wel zou vervloeken.

CEELY.

Ik woonde eens by lui, daar was de zuinigheid ver te zoeken,
Daar ſpeelde men alle daagen pannetje vet: de man ſtuite ook niet veel; al de Meisjes die hy moeſt paſſeeren, keek hy na de krop.

Daar liep wel zo veel door 't goorgat, dat 'et alles haaſt was O. P. op.
Toen ik dat zag, ging ik myn biezen pakken, en gelyk ik naderhand heb vernoomen,
Dat ze my haaſt volgden, en ze ſpeelden bankerot, jy plagt 'er in die tyd wel te koomen.
Martyntje, doen ze daar. . . . .

MARTYNTJE.

Ik weet het wel, daar men dag op dag te wafelen bakken zit.
Daar men de booter met zuiker en kanneel beſtrooide, en braaden aan 't ſpit.

STOFFEL.

Zo jy lui niet op en houd, zal ik ook eens van de Meisjes beginnen te praaten,
Maar je houd me de bek met ſpys en drank open, en daarom moet ik het laaten.
Maar, anders ik zou. . .

ANNA ELIZABETH.

Jou luizige Snyer, jy weet ook al wat van de Meisjes, doe je Vaat
Je bend van de lui, die 'er gebreeken op 'er rug draagen, en ze zien altyd die van een aâr.
Dat ik eens van de diefagtige Snyers begon, ik zou geen end aan myn verhaalen krygen.

STOFFEL.

Daar hebben we 't al! hoe makkelyk kryg je, dat goed aan 't ſpreeken, maar wie duivel zal ze doen ſwygen?

ANNA ELIZABETH.

Hoe vaart jou Mieſter? durft hy nouw wel meer lappen, door 't oog van de ſchaar haalen, zedert dat hy dat Storitje in d Almanak las?

STOFFEL.

Wat Storytje?

ANNA ELIZABETH.

Ik hoor wel dat je 'et niet weeten wilt, nou loof ik te meer, da jy 't zelf, of jou Baas was.
Jou meeſter dan, lag dood krank, en doe hy meende dat op 't ſter ven aan kwam, en dat hy moeſt verſcheijen.
(Stoffel, nou hou je zo mal niet,) hy riep jou by hem alleen, in ee kamertje met jou beijen.
Hy deed zyn biegt, en hy vermaande jou, dat je jou van 't ſteel moeſt af houwen, want hem docht, hy zag niet als vla ge van allerhande koleur.

MARTYNTJE.

Zo Anna Elizabeth, defendeerje nouw, dat het hy 'er veur.

ANNA ELIZABETH.

En 't waaren juist de lappen die hy gestoolen had. zeg my eens, waar zouwen de Snyers anders zo ryk door worden?

STOFFEL.

Houw op, Annaatje, het is me leed dat ik 'er jou toe porden.

ANNA ELIZABETH.

Doe hy weer gezond wierd, stal hy weer voor den drommel weg: Een nieuweling zei; die dat taken nog niet gewent was, Meester, denk je nog wel om al die kleuren, doe je op stervenly; 't is om best wil dat ik 't zeg, en dat ik jou knecht bin.

Weg, zei de baas, en mit haalden hy zo een end swart laaken, door 't oog van de schaar in zyn Hel, en zei, die kleur was 'er niet in.

MARTYNTJE.

Ja 't is of de Snyers tot steelen zyn gebooren,
Let op 'er vingers, ze staan der na.

STOFFEL.

Dan zouwen wy wel by malkander behooren.
Ik denk nog aan jou karbokse, want me dunkt dat ik nog al aan dat vleesch zit.
Maar, hoe kreeg jy zo een paterstuk van 't Spit?

MARTYNTJE.

Al lang genoeg! Hans, Hans, waar blyf je?

HANS *uit.*

Hier ben ik al, is 'er wat van jou dienst?

MARTYNTJE.

Is dat vrolyk weezen?
Kom, je moet met ons zingen of danssen, zo deed men immers voor dezen.
Hans, vat Ceely eens by de hand, laaten wy jou geswintheid zien.

HANS.

Strak, strak, dat kan zo schielyk niet geschiên.
Wat drommel! praat je van danssen, wie zal 'er op zaagen?

MARTYNTJE

Treffelyk! Piternel, loop eens na Kryn de lapper, je zeld vraagen,
Of hy met zyn Viool hier komen wil, is hy in huis, zo ziet,
Dat hy jou voort volgt, het is al negen, nu verzuimd hy niet.
Terwyl men na dezen tyd, in de Speelhuizen geen geklank meer mag hooren,

Haaſt je wat als een Meid, en kom ras weêr; je moet hem zien te bekooren. *Pieternel binnen*

STOFFEL.

Goed, ik zal de Mofin terwyl ook van achteren gaan haalen; kom, Hans, helpme, en gaat meê.

MARTYNTJE.

Waar loopje lui altemaal? *Alle binnen, behalven Martyntje, en terſtond weder uit, roepende te gelyk,*

Haaring, haaring, zoete Pekelhaaring.

JAN.

O je! myn heuvit deut mik zo wee.
Moor ſcholle die tzwy hilike? hy verſtyt zich bezukt op de Vrouwsluede. Jo, ich leuve, he ſol wol ein Keunigs dochter krigen, as hier na gahn wol.

STOFFEL.

Het was achter niet te deege.
Gebyna, loof ik, zou in 't vuur gevallen hebben; ze was al van de ſtoel gezeegen.
Nou een ſpulletje geſpeeld. Ik heb eens in een huis genaaid, daar ſpeeldenze van Meduza.
Als ik Meduza roep, dan moet je houwen of je altemaal in ſteenen veranderde; zo als je dan ſtaat zo moet je blyven, in die zelve poſtuur. Nu luiſtert 'er na.
Meduza. Goed. Dat 's nu wel. Je moet 'er dan al te zamen op paſſen.

MARTYNTJE.

Daar komt Pieternel; daar zie ik ze zaamen keeren.

TWAALFDE TOONEEL.

MARTYNTJE, CEELY, LOBBERIG, ANNA, ELIZABETH, JAN, HANS, STOFFEL, PIETERNEL, KRYN.

MARTYNTJE.

Zaag nu eens op, Monſeur Schoenlapper, nu, Lobbrigje ter eeren
Een dansje op je zelfs, of met iemand uit den hoop, zo je maar wild. *Word gedanſt.*

STOFFEL.

Dat hebben ze, by myn Sint Jochem, al wel geklaard.

MARTYNTJE.

Nu Stoffel, nou jy geen tyd hier verſpild.

STO

STOFFEL. (beginnen.

Honorus Damus. Ik zing noch dans niet. Laat jou Pieternelletje eens
Of laat dat Overzeese postuurtje 'er eens laaten hooren. 'k Moet zien of ik op haar niet kan winnen.
Gebyna, doe most mit mi danzen. Ze houd'er of ze gek is; ze spreekt niet een woord.

MARTYNTJE.

Pieternel, dat men jou dan altyd eens hoord.

JAN.

Ich wol met dy nigt kuyeren, i stinket van dat tugh dahr all ztad lue sou van stinket, muskerie hetse, men wol ons wol wies mooke dat 'er jo de wilde katte dryte,
Man ich leuvet nigt, zi vretze zo lekker, zy mogen 't zelf wol schyte.

STOPFEL.

Nou, Gebina, zel je nou meê zingen of danssen? hoe zal het zyn?

MARTYNTJE

Je ziet wel dat ze altemaal zo leeven, dat leer ik haar altemaal; zo doen ze by myn.
Heeft jou 't eeten al wat gesmaakt?

JAN.

Jo, jonfer, fry wol, al hupsk, al hupsk.

CEELY.

Ei, zie die styve hark.

HANS.

Ik moet met 'er wat praaten.
Je zult niet jeloers zyn, Ceelytje lief?

MARTYNTJE.

Je zelt die narrepotzen laaten;
Ik wilze niet gefopt hebben.

HANS.

Mag ik met haar niet danssen, Martyntje? dat is verbruid.

JAN. ('er jo uit.

Igh kan jo nicht danse, igh hab mien balch to vol gevretsen; ik schei
Igh hab dei dreite van danse, laas ons zitze goon, un soepen ees omme heer, ich hebbe jo enoeg gefretze; wies mi noe man woer ich schol sloopen.

MARTYNTJE.

We moeten eerst noch wat pleizier hebben; dan zal je slaapen hier binnen.

CEELY.

Ik weet niet, ik heb altyd een antepati op Moffinnen.

HANS.

En ik geen kleintje.

MARTYNTJE.

Laat de Meid met vreede, Stoffel, hoe heb jy 't in 't zin?

HANS.

Ik kryg nou ook luft,
Gebina zal met my danfen. hou altemaal je ruft.

Hans zingt.

Hy een dansje onder ons twee, wie zal hier de derde zyn, enz.

Waar na zy alle te gelijk danſen de dikkedrol.

Ba zo ziet, daar had ik luft toe, nu ben ik al moe geſprongen,
Nou jy ook eens van je befte deuntjes, het gezelfchap voor gezongen.

JAN *zingt.*

Vretſen ont ſoufen, ont ein ander goet leeben,
Dats hadter myn Vatter zoe ein erfdeel gegeben
Das ſmacht it mich aus der maſſen zo wol,
Ik zouf mir int ein woche wel fouſtzyn mal vol.

HANS.

Wat zegje nu van die Moffin? Wel nu moet ik ook zingen, of ik word dol.

HANS *zingt.*

1.

Myn botelje gaat gloe, gloe,
Gloe gloe, gloe gloe, gloe gloe, gloe gloe, gloe gloe,
En myn keel die gaat loe loe,
Loe loe, loe loe, loe loe, loe loe, loe loe.
Ha! ha! 't is een vreugd te hooren zulk geluit,
't Klinkt veel beeter als Fiool en Bas of Fluit,

2.

Loe loe, is, by myn ziet 'er na,
Het beſte dat ter Weerelt is la la,
Kom, gloe, gloe, weer an, za za,
Loe, loe, loe lo, lo la, la la, la la,
Ha ha! 'k hou veel van een volle friſſe kruik,
't Is klink klaare reuzels in een menſch zyn buik,

3.

Hy al weer, loe loe, loe, loe.
Ik voel het druiven-zap tot darent toe,
'k Word die arbeid nimmer moê,
O! edel vocht gloe gloe, glo gloe, gloe gloe.
Ziet hoe ik dit kind zyn neersje veege kan,
Daar men in 't veld zo vecht, ben ik eerſt een Man.

Hy, een dansje onder ons twee...kom, vat an. . .

STOFFEL.

Meduza. bon.

HANS.

Hy een dansje onder ons twee, wie zal hier de derde....

JAN.

Zo dat zchal een takelianischen dans zeyn.
O je myn heuvet raak nu zo al heel op hol.

ANNA ELIZABETH.

Wagtje, Lobbrig, of je zeld een gulp weer over je voorschoot krygen.

LOBBERIG.

Hou 'er hoofd wat vast, Ceely.

CEELY.

Dan gaat men de liefden over, daar mag je wel van swygen.

JAN.

Ih kan jo geyn tobak verdroogen, 't is mik zoo wee, beu, beu.

STOFFEL.

Wat dunkje, Marryntje, van dat Moffegoedje, zy nemen 't slegts mêe,
Wanneer ze 'et voor niet konnen krygen, anders ben ze gierig.

ANNE ELIZABETH.

Heer, Ceely, zo een kostelyke onderrok! wat ben jy swierig.

HANS.

Hy een dansje onder ons twee, wie zal nu de derde zyn, enz.
Martyntje, dat wy nou weêr eens dronken, de botelje met het guldentje gedekt, die is noch meest vol wyn.
Maar, wat Duivels geklop is daar aan de deur?

CEELY.

Martyntje! 't is nacht, doe jy altoos geen deuren open.

HANS.

„ Jan, dat komt van pas: ik gaf 't al op.

JAN.

„ Ik mêe, nou zal der de drommel te binden weezen

STOFFEL.

Myn dunkt dat ze met stokken op de deur loopen,
Ik loof, by myn ziter, het is de Wacht,

MARTYNTJE.

Doe dan maar open, die zyn 't hier wel gewend, laat ze in, dan krygen ze mêe een dragt
Van 't geen der over schiet, hoe is het, Ceely, hoe begin je zo te beeven?

CEELY.

Och! Martyntje, lieve Martyntje! berg me, al waar 't onder jou rokken, al wat ik heb zal ik jou geeven.

MARTYNTJE. (maar in.

Wel wat bruid ons de Wacht, ik heb niet op myn hoorens, laat ze

SYBILLA *van binnen.*

Ik moet onze Ceely spreeken, ik ben 'er Jufvrou. Zel je op doen? hoe heb jy 't in 't zin?

STOFFEL.

Daar is ze open, is 't nu wel? wat zal 't nu vorder weezen?

DARTIENDE TOONEEL.

SYBILLE, DIEWER, MARTYNTJE, CEELY, ANNA ELIZABETH, PIETERNEL, JAN, HANS, STOFFEL, KRYN.

SYBILLA.

Hier is een Dief in huis, die zonder schuld is, hoeft niet te vreezen,
Ik ben een goude Bel, en Ketting kwyt, doch ik weet niet, wat ik al meer mis; (heb je te wis.
Deze Jufvrou is myn getuigen. neen! Ceely, je raakt zo niet los, ik
Je hebt schuld, beken het. Jy zeld ze me weêrom geeven.
Nu trek zo niet, je weet 'er of, zeg, waar ze is gebleeven?

MARTYNTJE.

Jufvrou, vertast je niet. Je zoud wel abuis kunnen hebben ook.

SYBILLE.

Je hoord my te helpen, wyl jy ze me beschikt hebt.

MARTYNTJE.

Zo meen je dat ik 'er onder stook?
Wat zal me noch overkoomen! wanneer is je de Bel ontstoolen?

SYBILLE.

Wel flusjes: kryg ik ze niet weêr, ik verhaal het op jou, maar 't is voor my niet verhoolen.
Of heb je 'et aan die Vent al overgegeven?

LOBBERIG.

Maar, Anna Elizabeth, wat zien en hooren we!

ANNA ELIZABETH.

'k Sta verzet!

STOFFEL.

Wat denkje, dat ik een Dief zou weezen, gefontansjeerde Apebakkes, ik geef je zo dadelyk wel een suflet,
Zo je me maar weer aan spreekt, ik ben een eerelyke Snyer, wat drommel, weet je op me te zeggen?
't Zel zyn beurt worden, zo de Meid onschuldig is, dat 'er iemand zyn hand aan durft leggen.

CEELY.

Och! ik word zo benauwt, Hansje lief, och! het is de dood.

SYBILLA.

Ja, dat zyn Dieven en Bedelaars nukken.

LOBBERIGH.

O, neen! voel, ze is zo kout als loot.

MARTYNTJE.

Ryg haar wat los, Anna Elizabeth.

SYBILLA.

Ziet daar! heb ik nu niet te ſpreeken?
Daar is de Bel, en Ketting. Is dit nu het hoedjes maaken, by een van jouw Vrinden? ik liet me zo al in ſlaap preeken.
Wat heb ik al geleên van die Diefweg! die vinnige Teef!
Buurwyfje, roep nou de Wacht maar; ik zel 'et je dank weeten, zoo lang als ik leef.

DIWERTJE.

Wacht, wacht, kom binnen, wy hebben de Dief al gevonden, (het lyf vol wonden.

STOFFEL.

Al zagt, noch zo niet. Hansje, helpme, die deur breekt, kryge

HANS.

Myn liefden is uit, en wat wil jy doch doen, hoor ze eens raatelen, uw tegenſtand is onnut,

LOBBERIG.

Willen wy blyven?

ANNA ELIZABETH.

Ja, wy moeten 't end zien.

MARTYNTJE.

Jongens, houd 'er uit myn huis, ziet dat je ze ſtut.
Wat gebrui is hier! had ik dit voor af geweeten,
Ik had deze Bruid met 'er Bruigom, de deur voor de neus geſmeeten.

VEERTIENDE TOONEEL.

OLFERT, JURIAAN, SYBILLE, DIEWER, MARTYNTJE, CEELY, LOBBERIG, ANNA ELIZABETH, JAN, HANS, STOFFEL, PIETERNEL, KRYN.

JURRIAAN.

WAar is hy dan? we bennen ſterk genoeg. Vrinden, hou je gemak.

SYBILLA.

Daar is ze; dit Faſoentje, haalde ik de Ketting en Bel uit 'er jak.

CEELY.

Lieve Jufvrou, ik kuſch je voeten. Vergeeſt het me, het is 't eerſt van men leeven.

SYBILLA.

Dat is tot zo ver wel, zy weeten 'er order, en zullen je niet kwaalyk handelen.

HANS.

Jufvrou, ik ſpreek voorder, maak dat ze 'er laaten wandelen.

OLFERT.

Dat kan niet zyn, was 't zonder gerucht toe gegaan, dan lieten wy ze wel om een vereeringk je los, daar is nu al te veel volks op ſtraat, nu moet ze voort.

CEELY.

Nouw, Hansje, ſpreek voor me.

HANS.

Jufvrouw, ziet 'er doch over heen.

CEELY.

Lieve, Jufvrouw.

OLFERT.

Niet een woord.

De lui worden te veel gebruid, en beſtoolen van de Meiden,
Ja, tegens den Inhoud van de Plakkaaten.

HANS.

Mannen, laat 'er hier, ze zal na haar Land trekken.

OLFERT.

Dat zullen wy wel laaten.

Ceely met Olfert binnen.

SYBILLE.

Daar gaan ze met 'er heen. Martyn, jy hoorden de Meiden te kennen, die je aan de lui verhuurd.
Zou je me zo bedriegen, dat had ik van jou niet gedacht, daar wy noch woonen in een buurt.

DIEWERTJE.

Waaren ze noch maar half goed, want heelen zyn der niet, daar zou men noch wat van kunnen verdraagen.
Maar ik zeg wy zyn 'er zelf oorzaak af, dat wy zo klaagen.
Ik zeg wy beſchyten malkander met de Meiden geduurig, dat is als men 'er fouten verbergd, denkende vrind,
Dat ik 'er aan heb gelaaten, dat ly ik gaaren, dat je 'er dat ook aan vind.

JURRIAAN.

Martyntje, ons is het altoos leed, hadden wy 'er meeſter mogen af weezen,
Het had 'er niet toe gekomen, wy hadden ons wel laaten beleezen,
Wy wiſten niet dat het een van jou Meisjes was.

SYBIL-

SYBILLE.

Kom, Jan, je hebt jou rol wel uit gespeeld, breng jy ons na huis, 't is avond laat,

JAN.

Goê nacht, Ophouster van eerelyke lui 'er Meiden.

MARTYNTJE.

Jan; ben jy 'et? hebt gy ons die pots gespeelt? en zo bedroogen met je Moffe praat.
Op jou lui wou ik 't wel verhaalen.

VYFTIENDE en LAATSTE TOONEEL.

MARTYNTJE, JURIAAN, STOFFEL, HANS, LOBBERIG, ANNA ELIZABETH, PIETERNEL, en *Kryn*.

JURRIAAN.

Dat 's al te laat.

STOFFEL.

Martyntje, me dunkt Hans hoort de Ratelwachts noch te bedanken.
Dat ze hem van zo een fatzoentje verlost hebben. nu dat 's maar een staaltje van 'er ranken,
Een halve dief in Westfaalen, is een heele in Holland, ik heb 't jou wel voorzeid,
Jy woud jou zo maar verlooven, en dat aan een goe je Meid.
Wys me 'er nouw maar een.

MARTYNTJE.

Kom, 't is laat, je mag met jou alle hier vernachten,
Ik zal een Kermisbed voor je spreijen, zie daar de Meisjes staan jou al en wachten.

HANS.

Ik voel inwendig berouw. door myn en Jans bestel kwam Ceely in 't verdriet,
Maar ik deed 'et om best wil, en dat ze 'er Bel zou weer krygen, maar dat ze 'er na de Boeije zou brengen, dat docht ik niet.

STOFFEL.

Hoe heb jy ons dan met het heele gezelschap bedroogen,
Daar we nouw al na de Bruiloft begonnen te wachten?

HANS.

HANS.

Ik heb jou woorden bedocht, nou zie je of ik je niet kom te achten,
Ja, het is me van herten leet.

STOFFEL.

Tut, tut! die bui is over, en de vergaadering der Meiden,
Diend met pleizier en vreugd, en niet bedroefd, te scheiden.

EINDE.

